

CONCEPTUAL
ARCHITECTURE
AND
DESIGN
IN THE
NETHERLANDS

Think Dutch

Edited by Robert Thiemann
Text by Jeroen Junte & David Keuning

FRAME

daab

“WE GET PEOPLE TO LOOK DIFFERENTLY AT THEIR SURROUNDINGS”

Ronald and Erik Rietveld deliver social criticism through their designs.

The brothers Ronald and Erik Rietveld founded their design studio in 2006. Ronald is a landscape architect, Erik an economist and philosopher. In its first seven years, this collaboration between disciplines has produced a great many striking projects, in which art and social awareness-raising both play important roles. For example, in 2010 Rietveld Landscape designed Bunker 599, in which an apparently indestructible bunker was sawn in half, to call into question Dutch policy on historic monuments. In the same year the brothers curated the Dutch entry in the Venice Architecture Biennale, entitled Vacant NL: they used an enormous scale model to illustrate the potential of 10,000 vacant public buildings. In 2011 the exhibition *Firemen walk with us* was intended as a comment on the risk-averse behaviour of public authorities.

“WE LATEN MENSEN OP EEN ANDERE MANIER NAAR HUN OMGEVING KIJKEN”

Ronald en Erik Rietveld leveren met hun ontwerpen maatschappijkritiek.

De broers Ronald en Erik Rietveld begonnen hun ontwerp bureau in 2006. Ronald is landschapsarchitect, Erik econoom en filosoof. Deze interdisciplinaire samenwerking heeft in de eerste zeven jaar tot een groot aantal opvallende projecten geleid, waarin kunst en maatschappelijke bewustwording een belangrijke rol spelen. Zo ontwierp Rietveld Landscape in 2010 Bunker 599, waarin een schijnbaar onverwoestbare bunker doormidden werd gezaagd om het Nederlandse monumentenbeleid ter discussie te stellen. In hetzelfde jaar verzorgden de broers de Nederlandse inzending voor de Architectuurbiënnale in Venetië, getiteld Vacant NL, waarin ze de potentie van 10.000 leegstaande overheidsgebouwen verbeeldden door middel van een grote maquette. In 2011 volgde de tentoonstelling *Firemen walk with us*, waarin het risicomijdend gedrag van overheden aan de kaak werd gesteld.

Increasing societal awareness of a particular issue plays a big role in a lot of your work. How do you choose the issues that you want to raise through your designs?

Ronald Rietveld: Rietveld Landscape is a design and research studio working at the interface between architecture, scholarship and art. Because we've built up an international reputation with our unconventional ideas and interventions, clients generally give us an open brief. Often, they have a location and an assignment, but not a specific set of requirements. We find this freedom very stimulating. Selecting the subject matter involves seeking out the common ground between the client's ambitions, the power of the place and our own preoccupations.

Our way of working is crucial to arriving at a relevant and interesting design. Our goal is strategic intervention: making interventions in the urban or rural landscape that are selected with precision and designed with care, and that set in motion the developments we want to see. This methodology stems from Erik's and my background. The other permanent members of the design team are architect Arna Mackic and Erick de Lyon. Design research is carried out by flexible, multidisciplinary design teams, resulting in clearer concepts and powerful imagery, as you can see in Vacant NL and Bunker 599. We use that kind of project to get people to look differently at their surroundings.

Do you consider it your duty to raise awareness of social issues? Or is that an accidental side-effect of the sort of commissions that you take on?

Social criticism through design only makes sense for designers with a serious interest in the context they're working in. Besides, we don't claim to have solutions to all the world's problems. Inspiring people suits us better, and at the end of the day that can have a big impact too. We want to present alternatives to well-

Bij veel van jullie werk speelt het vergroten van het maatschappelijk bewustzijn van een bepaald onderwerp een grote rol. Hoe kies je de onderwerpen die je met je ontwerpen aan de orde wilt stellen?

Ronald Rietveld: Rietveld Landscape is een ontwerp- en onderzoeksbureau dat opereert op het grensvlak van architectuur, wetenschap en kunst. Doordat we met onze onconventionele denkbeelden en interventies een internationale reputatie hebben opgebouwd, stellen opdrachtgevers ons in het algemeen een open vraag. Ze hebben vaak wel een locatie en een vraag, maar geen concreet eisenprogramma. Voor ons werkt die vrijheid heel stimulerend. Bij de keuze van het onderwerp gaan we op zoek naar het raakvlak tussen de ambities van de opdrachtgever, de kracht van de plek en onze eigen fascinaties.

Om tot een relevant en interessant ontwerp te komen, is onze werkwijze cruciaal. We streven naar strategische interventies: precies gekozen en zorgvuldig ontworpen ingrepen in stad of land die de gewenste ontwikkelingen in gang zetten. Die werkmethode komt voort uit de achtergrond van Erik en mij. Het vaste ontwerpsteam bestaat verder uit architect Arna Mackic en Erick de Lyon. Ontwerpend onderzoek, uitgevoerd door wisselende, multidisciplinaire ontwerpteams, leidt tot heldere concepten en een krachtige verbeelding, zoals je kunt zien in Vacant NL en Bunker 599. Met dat soort projecten laten we mensen op een andere manier naar hun omgeving kijken.

Vind je het jouw taak om het bewustzijn van maatschappelijke vraagstukken te verhogen? Of is het een toevallig bijeffect van het soort opdrachten dat je doet?

Maatschappijkritiek door middel van ontwerp heeft alleen zin voor ontwerpers die wezenlijk geïnteresseerd zijn in de context waarin ze werken. Wij pretenderen overigens niet alle wereldproblemen op te lossen. Inspireren past beter bij ons, en dat kan uiteindelijk ook een grote impact hebben. We

trodden paths and social dogmas. This is not a side-effect, but a consequence of our way of working. Vacant NL, for example, made a big impression internationally and it's currently at the centre of the debate on innovative reuse. Because vacant property is a widespread problem and because we're dealing with a new discipline here, we've set up the world's first specialist training course in temporary reuse: the Vacant NL Master's degree course at the Gerrit Rietveld Academy and the Sandberg Institute.

A lot of your clients are public bodies. Does working for commercial clients rule out social criticism?

Frequently, yes. The bigger design studios especially have a lot of difficulty with that. We're currently doing research for the controversial 2013 Istanbul Biennial into the processes behind the urban transformation that's taking place in Istanbul at the moment. We've been asked to make a visual "statement" in the city. When I see what well-known architects in Istanbul have the nerve to build on sites where whole communities have been torn apart, I think they ought to be asking themselves why they want to get involved. People have been literally deported to somewhere 40 kilometres outside the city. The argument that it's going to be done anyway, so it had better be done as well as possible, doesn't stand up as far as I'm concerned. And that's why we don't want to grow into a big design studio. We want to retain the freedom to express criticism. Small studios are better placed to take an independent position.

Firemen walk with us, p. 63
Bunker 599, p. 64/65
Vacant NL, p. 66/67
Fort Werk aan het Spoel, p. 68

willen alternatieven laten zien voor platgetreden paden en maatschappelijke dogma's. Dat is geen bijeffect, maar een resultaat van onze werkwijze. Vacant NL heeft bijvoorbeeld internationaal veel indruk gemaakt en staat op dit moment centraal in het debat over innovatief hergebruik. Omdat leegstand een omvangrijk probleem is en het een nieuw vakgebied betreft, hebben we de eerste opleiding ter wereld opgezet om specialisten op te leiden in tijdelijk hergebruik: de masteropleiding Vacant NL aan de Gerrit Rietveld Academie en het Sandberg Instituut.

Julie opdrachtgevers zijn vaak publieke instellingen. Sluit het werken voor commerciële opdrachtgevers maatschappelijke kritiek uit?

Vaak wel. Daar hebben met name de grotere ontwerp bureaus veel last van. We doen nu onderzoek voor de controversiële Biënnale in Istanbul van 2013 naar de processen achter de stedelijke transformatie die Istanbul momenteel ondergaat. We zijn gevraagd om een beeldend statement in de stad te maken. Als ik zie wat bekende architecten in Istanbul durven te bouwen op plekken waar hele gemeenschappen uit elkaar worden gerukt, dan vind ik dat ze zich zouden moeten afvragen waarom ze daaraan willen meewerken. Mensen worden letterlijk gedeporteerd tot 40 kilometer buiten de stad. Het argument dat het toch moet gebeuren en dat het dan maar zo goed mogelijk moet, gaat wat mij betreft niet op. Dat is ook de reden dat we geen groot ontwerp bureau willen worden. We willen de vrijheid houden om kritiek te leveren. Kleine bureaus zijn beter in staat om een autonome positie in te nemen.

For the exhibition *Firemen walk with us*, Rietveld Landscape placed a row of burning torches in an empty factory building in Maastricht, making the building look from the outside as though it were on fire. This installation, which was on view for six days, was intended by Rietveld as a comment on the risk-averse behaviour of public authorities. Fire safety is one of the most important conditions that have to be fulfilled before temporary use can be made of empty premises, and in many cases these conditions make any such temporary use unfeasible.

Rietveld Landscape

MAKE AWARE

FIREMEN WALK WITH US ART INSTALLATION

63

Maastricht, The Netherlands
2011

Voor de tentoonstelling *Firemen walk with us* plaatste Rietveld Landscape een serie brandende toortsen in een leegstaand fabriekgebouw in Maastricht, zodat het gebouw van buitenaf in brand leek te staan. Met de installatie, die zes dagen te bezichtigen was, wilde Rietveld het risicomijdende gedrag van overheden ter sprake brengen. Bij tijdelijk gebruik van leegstaande panden is brandveiligheid namelijk een van de belangrijkste eisen waaraan moet worden voldaan, en in veel gevallen maken die eisen het tijdelijk gebruik onhaalbaar.

The New Dutch Waterline is a 19th-century defensive installation designed to protect the cities of Holland by flooding low-lying areas in the event of external attack. It is a total of 80 kilometres in length and 3 to 5 kilometres in width, and comprises 46 forts. In 2008 the decision was taken to refurbish the Waterline. The Dutch Government Service for Land and Water Management commissioned Rietveld Landscape and Atelier de Lyon to design a work of art as a public attraction. They sawed a bunker in half, exposing its interior to view. This opens up a new perspective on the 400 surviving personnel bunkers. A long jetty indicates the flood level (the height the water would reach if the land were to be flooded).

MAKE AWARE

64

Rietveld Landscape and Atelier de Lyon

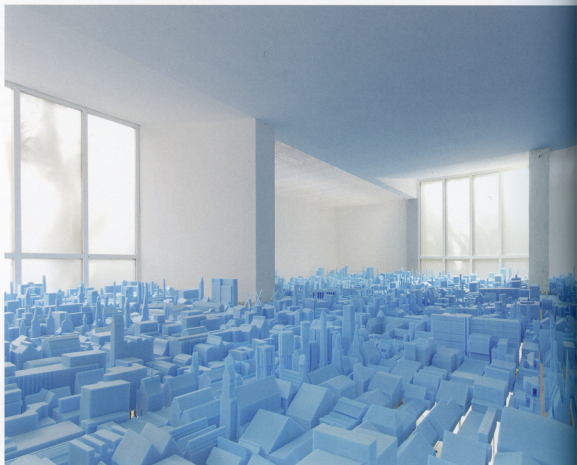
BUNKER ART PROJECT

Diefdijk, The Netherlands
2010

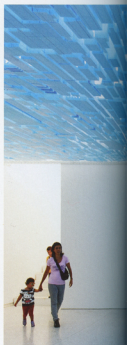
De Nieuwe Hollandse Waterlinie is een verdedigingslinie uit de 19de eeuw, die door middel van de inundatie van polders de Hollandse steden moest beschermen tegen aanvallen van buitenaf. Het geheel is 80 kilometer lang, 3 tot 5 kilometer breed en omvat 46 forten. In 2008 is besloten de linie op te knappen. In opdracht van de Dienst Landelijk Gebied ontwierpen Rietveld Landscape en Atelier de Lyon een publieke attractie in de vorm van een kunstwerk. Door een bunker doormidden te zagen, wordt het binnenste ervan zichtbaar. Hierdoor moet een andere kijk ontstaan op de vierhonderd nog overgebleven groepsschuilplaatsen. Een lange steiger markeert de inundatiehoogte (de hoogte van het water als het land onder water gezet zou worden).

In a successful contribution to the 2010 Venice Architecture Biennial, curator Ronald Rietveld highlighted the huge potential of vacant property in the Netherlands. A cityscape made up of thousands of empty buildings was modelled in blue foam. The accompanying *Dutch Atlas of Vacancy*, designed by Joost Grootens, spelled out the opportunities presented by these buildings. Rietveld's exhibit was a contribution to the public debate about vacant property, which currently centres mainly on office buildings and churches.

In een succesvolle bijdrage aan de Architectuuriënnale in Venetië in 2010, maakte curator Ronald Rietveld de enorme potentie van leegstaand vastgoed in Nederland zichtbaar. Een maquette van blauw foam verbeeldde een landschap van duizenden lege gebouwen. De bijbehorende *Dutch Atlas of Vacancy*, ontworpen door Joost Grootens, maakte de mogelijkheden van deze gebouwen inzichtelijk. Met de inzending leverde Rietveld een bijdrage aan de maatschappelijke discussie over leegstand, die momenteel vooral kantoorgebouwen en kerken treft.

Rietveld Landscape

VACANT NL

DUTCH PAVILION, ARCHITECTURE BIENNIAL

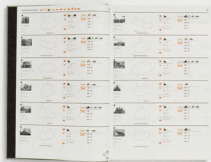
Venice, Italy

2010

MAKE AWARE

67

Fort Werk aan het Spoel, a national historic monument dating from 1794, is part of the New Dutch Waterline. Culemborg Town Council and the Werk aan het Spoel Foundation took the decision to refurbish the fort in order to draw visitors' attention to the historical significance of this defensive system. The landscaping was designed by Rietveld Landscape and Atelier de Lyon as an enormous grass sculpture incorporating both new and historical features, including an amphitheatre, bunkers and bombproof buildings. Gent & Monk Architecten were responsible for the design of the Fort House, a venue for theatrical performances, workshops and art exhibitions. A roof terrace gives a view of the Waterline's defensive installations.

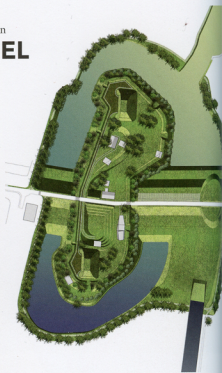
Gent & Monk Architecten, Rietveld Landscape, and Atelier de Lyon

FORT WERK AAN HET SPOEL VISITOR CENTRE

Culemborg, The Netherlands

2011

68

Fort Werk aan het Spoel, een rijksmonument uit 1794, is een onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Om bezoekers bewust te maken van het historische belang van de linie, besloten de gemeente Culemborg en de stichting Werk aan het Spoel het fort op te knappen. Voor het landschapsonwerp maakten Rietveld Landscape en Atelier de Lyon een grote grassculptuur waarvan zowel nieuwe als historische elementen deel uitmaken. Zo zijn er een amfiteater, bunkers en bomvrije gebouwen. Gent & Monk Architecten waren verantwoordelijk voor het ontwerp van het Forthuis, waar theatervoorstellingen, workshops en kunsttentoonstellingen kunnen plaatsvinden. Een dakterras biedt uitzicht over de stellingen van de Waterlinie.

